

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO XII.

LJUBLJANA, SEPTEMBER 1971

ŠTEVILKA 9

Zaslužena priznanja

Dne 10. IX. 1971 so v prostorih delavske restavracije podjetja Litostroj ob proslavi 24. obletnice obstoja podjetja podelili odlikovanja 38 članom Litostroja. Odlikovancem je najprej spregovoril glavni direktor dipl. inž. Marko Kržišnik.

dragocenih strokovnih pa tudi političnih kadrov. Prejeta odlikovanja nas obvezujejo, da bomo svoje delovne napore še povečali in še naprej po svojih močeh prispevali k čim številnejšim delovnim zmagam Litostroja.

Ob koncu podelitve priznanj je glavni direktor poudaril, da je pri nas fluktuacija delavcev sicer zelo velika, a vendar je okrog 1800 delavcev zaposlenih v Litostroju že deset let in več. Prav zaradi tega osnovnega jedra kolektiva, ki je ostalo zvesto podjetju tudi v najtežjih časih, smo lahko dosegli številne zavirljive delovne uspehe. Delovna

Po podelitvi odlikovanj se je v imenu delovnega kolektiva, samoupravnih organov in odlikovancev zahvalil inž. Avgust Klemenc.

V svoji zahvali je predvsem poudaril, da ta odlikovanja ne pomenijo samo priznanja tistim, ki so jih dobili, ampak vsem tistim, ki so prispevali svoj delež k temu, da je Litostroj v vseh preteklih letih nihal zmago za

Omenil je, da so ta odličja, s katerimi jih je nagradil predsednik republike tovariš Tito, nameravali podeliti že ob 20. obletnici samoupravljanja, a kasneje so dobila širši pomen, saj so jih podelili zaslužnim članom kolektiva Litostroj za uspešno strokovno in družbeno politično delo v podjetju. Glavni direktor je še poudaril, da pomeni podelitev teh odličij tako za posameznike kot za tovarno največje prizna-

Predsednik občinske skupščine Ljubljana-Šiška Danilo Sbrizaj govori odlikovancem

Čim več takih...

Tovarna, podjetje, gospodarska, delovna organizacija ali po domače fabrika nam le prevečkrat vstaja v zavesti kot vrsta proizvodnih hal, visok dimnik, potem stroji, okrog nje ograja in za njo strogi vratarji. Le preveč pogosto pozabljamo na človeka, na ta nepogrešljivi živi element našega telesa. Težave, nesreče, neuspehi, vse to lahko pride samo od sebe. Toda uspehi, dober glas ali »delovne zmage«, kot smo včasih brali, vse to pa ne prihaja samo od sebe. Za vsem tem je človek in to ne navaden, tak, ki naredi samo najnujnejše, gleda na uro, kdaj bo šel, in na koledar, kdaj bo naslednja plača. To je človek z visoko delovno zavestjo, razvitim občutkom odgovornosti, aktivnim in ploden soustvarjalec napredka, iskalec boljših rešitev, predan in neutrujen delavec.

Ko prebiramo njihova imena, si rečemo: »Tako je, prav je tako, zaslužili so si ga.« Zelo verjetno med njimi celo niso vsi, ki bi tudi zaslužili priznanje, najbrž bodo prišli kdaj drugič na vrsto, oziroma so že prej prišli. Prav gotovo bi zaslužil odlikovanje za delo tudi kak čistilec ulitkov, ki recimo že 12 let drži kompresor v roki, pa kak strugar, ki celo leto prizadevno oblikuje svoj izdelek, pa recimo strojepiska, ki tipka kot bi streljal z mitraljezom in še mnogi drugi tihi, vdani sodelavci. Upamo, da prihodnjič tudi taki ne bodo pozabljeni.

Podelitev odlikovanj se mora pač nujno opraviti v slovesnejši, ceremonialni obliki. Kljub temu pa še daleč ni gola formalnost. Je zaslužno priznanje družbe za dolgoletno in obče koristno delo, je dokaz podjetja, da cenijo njihove napore in uspehe in spodbuda za nadaljnja prizadevanja. Z njimi vred smo v določenem smislu odlikovani tudi mi vsi drugi, kot člani istega kolektiva, iste delovne skupnosti.

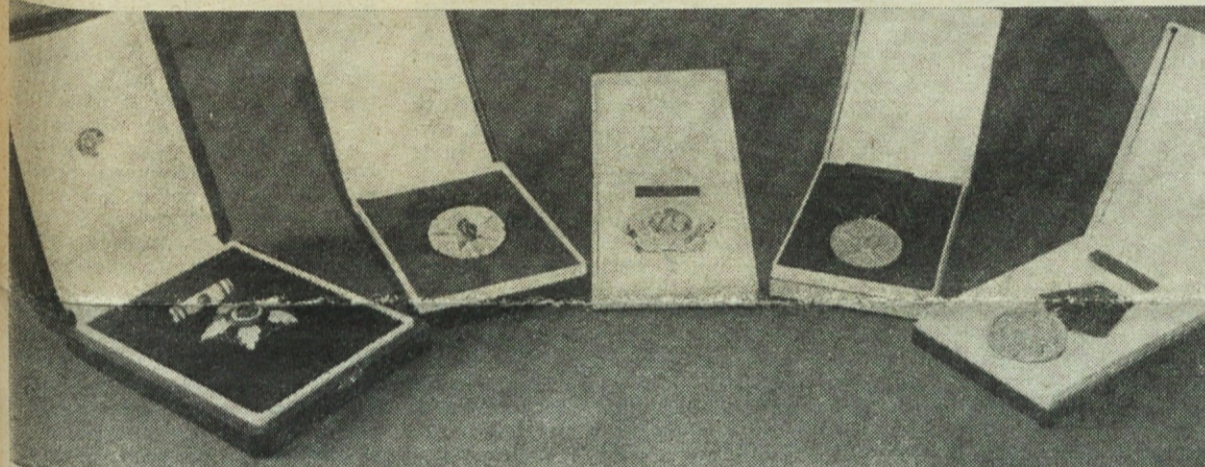
S hvaležnostjo in enakim človeškim priznanjem gledamo na odlikovance tudi mi drugi in jim kličemo od srca:

Hvala, sodelavci, za vse, kar ste naredili in vam k priznanju iskreno čestitamo! Čim več takih, kot ste vi, tem več bo vreden ugled Litostroja.

M. H.

Samo škoda se dela sama, za vse drugo se je treba pa truditi, imeti vero v uspeh, vztrajnost in pogum za premagovanje ovir, ki jih nikoli in nikjer ne manjka, izravnani moralni profil in razvito družbenopolitično zavest.

K sreči so med nami tudi taki. Nekateri med njimi so dobili 10. septembra zaslužno priznanje, oz. odlikovanje. Franc Černivec je prejel Red republike z bronastim vencem, Ante Burič Red zasluge za narod s srebrno zvezdo, 20 naših sodelavcev je bilo odlikovanih z Redom dela s srebrnim vencem in 14 z Medaljo zasluge za narod.

Odličja, ki so jih prejeli člani našega kolektiva. Od leve proti desni: red republike z bronastim vencem, red zasluge za narod s srebrno zvezdo, red dela s srebrnim vencem, medalja zasluge za narod in medalja dela

nje. Nato je spregovoril predsednik občinske skupščine Ljubljana-Šiška Danilo Sbrizaj. Najprej je v svojem imenu in v imenu občinske skupščine čestital odlikovancem, nato pa je pripomnil, da je vsega občudovanja vredno že dejstvo, da nekdo leta in leta vztraja v enem podjetju, da z njim deli vse dobro in slabo, poleg tega pa se še ukvarja z družbeno političnim delom. Svoje pozdravne besede je zaključil z željo, da bi bila ta odlikovanja spodbuda za ostale člane tega pridnega in vzornega kolektiva.

Po pozdravnem nagovoru je predsednik občinske skupščine Ljubljana-Šiška podelil odlikovanja naslednjim članom našega kolektiva:

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM je prejel:

Černivec Franc
RED ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO je prejel:

Burič Ante
RED DELA S SREBRNIM VENCEM so prejeli:

Božič Jože, Čadež Lado, Gerdina Vlado, Kabaj Vinko, Kačič Alojz, Klemenc Avgust, inž., Knific Matija, Korpolesek Marjan, Koprivnik Stane, Kovač Franc, Madjar Alojz, Pivk Franc, Pongrac Avgust, Pregarc Josip, Rožnik Anton, Seme Milan, dipl. inž., Smerajc Marjan, Valant Anton, Kočar Avgust, Podboj Franc.

MEDALJO ZASLUGE ZA NAROD sta prejela:

Pirih Mirko, Sapor Anton.

MEDALJO DELA so prejeli:

Berginc Alojz, Fonda Janko, Hočvar Ivan, Hren Zvonka, Jager Franc, Klavžar Stane, Kostevc Franc, Kukec Vinko, Lovše Anton, Lovše Franc, Marinšek Miha, Perko Andrej, Sarvari Janoš, Vunjak Rade.

zmago v boju za čim večjo industrializacijo naše domovine. Litostroj je predstavljal in še predstavlja šolo in zakladnico

zagnanost in vnema teh naših zvestih članov nam naj bo svetel vzgled zvestobe in predanosti svojemu delu.

Naš plan za leto 1972

Tokrat so nas tisti, ki pripravljajo plan, prijetno presenetili. Že v avgustu so bile poznane njegove prve sestavine, v začetku septembra pa že popoln skelet oziroma osnovne postavke, na katerih bomo zgradili naš gospodarski načrt za leto 1972. Torej prve številke so tu in zakaj jih ne bi uporabili za prvo informacijo članom kolektiva. Ker pa so podatki vzeti pripravljalcem takorekoč iz mize, je razumljivo, da bo lahko marsikatera številka še spremenjena. Sicer pa, saj poznamo postopek: najprej je potrebno izdelati predlog plana, ki ga posredujemo članom kolektiva v razpravo, zberemo predloge in pripombe, nato pa ga končno obravnava in potrdi delavski svet podjetja. Seveda so vmes še upravni odbor podjetja, sveti samostojnih organizacij združenega dela in drugi: važno je le, da je postopek nakazan in to s pomembnim poudarkom na obravnavo med člani kolektiva. Zakaj?

Sodelovanje pri sprejemanju gospodarskega načrta podjetja je zakonita pravica delovnega človeka v socialistični samoupravljalni družbi. Po več kot dvajsetih letih nam je ta pojem

doma in v svetu dokaj hitro spametovala, če ne bi izdelali vseh potrebnih analiz in raznih posamičnih planov, ki so medsebojno vsklajeni in nato povezani v celoto. Ali smo mi lahko izjema, ko celotno jugoslovansko gospodarstvo teži k večji stabilizaciji in ko istočasno dolarska kriza z različnimi amplitudami potresa ves svet? Prepričani smo, da smo na pravi poti, saj imamo do konca leta še štiri mesece časa, da se na novo poslovno leto 1972 dobro pripravimo.

Drugi pomislek, da je potrebno obravnavati pravice in obveznosti hkrati, pa je bolj naša domača, notranja zadeva. Sicer je osnovno načelo, da kdor dela, ima pravico do udeležbe pri dajanju dohodka zapisano tudi v naši ustavi, kakor tudi v našem

statutu. Torej ne trdimo nič novega, kajti delati je dolžnost, prejemati osebni dohodek pa pravica, oba pojma pa sta nerazdvojljiva. V vsakdanji praksi nekateri to vseeno poskušajo. In ravno zaradi njih smo napisali te opozorilne besede. Vseeno pa to ni glavni problem. Običajno se najdemo pred neskladnostjo med našimi željami in zahtevami na eni strani, na drugi strani pa z rezultati našega dela in možnostmi. Tudi ti pojmi so med seboj nerazdružno povezani. S temi pojavi se srečamo še pogosteje kot pa z onim, da bi kdo želel prejemati le dohodek.

Načelo, da lahko trošimo le toliko, kolikor ustvarjamo, smo tudi mi uporabili kot izhodišče pri sestavljanju gospodarskega načrta za leto 1972. Glagol trošiti je neroden, zato se izrazimo drugače: tudi v letu 1972 želimo ustvariti čim večji dohodek, ki nam bi potem omogočil povečati osebne dohodke in zagotoviti nadaljnji razvoj podjetja.

Torej čimvečji dohodek. Ob tem resnem problemu ne bo škodovala anekdota. Gornji cilj bi bil lahko dosegljiv, če bi pričeli proizvajati spray za pomlajevanje. Kupoval bi ga ves svet in konvertibilne in klirinške devize,

kakor tudi dinarji ne bi bili več problem.

Toda, ostanimo na stvarnih tleh. Naš proizvodni program, ki je skoraj preobširen, lahko tržišču marsikaj ponudi. Tržišče naše proizvode priznava. Vseeno pa ni pripravljeno plačati zanje kakršnokoli ceno. To je že prva omejitev za čim večji dohodek.

Toda pri tej ugotovitvi ne smemo obstati (kapitulirati). Večji dohodek je možno doseči na sto načinov! Da, na sto načinov in še več! In tudi vsakdo izmed nas lahko pripomore k temu. Razmislimo malo in preverimo, da je to res!

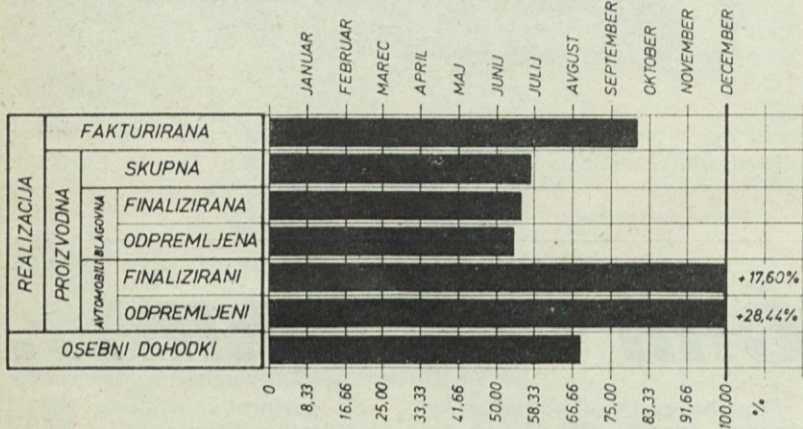
Vsekakor pa ima povečevanje dohodka neke nevidne meje in prepreke. In ob takih preprekah smo se morali zaustaviti tudi mi pri načrtovanju za leto 1972. Če bi še tako radi, nismo mogli preko predvidenega povprečnega mesečnega osebnega dohodka 1.650.— din, ki ga naj bi prejemale predvidenih 3400 zaposlenih. Ta dva najzanimivejša podatka smo namenoma izdali kot predujem. Ob rahlem povečanju števila zaposlenih bi povečali osebne dohodke za 150.— din. To je vzpodbuden načrt. Seveda pa velja za načrtovane osebne dohodke isto kot za vse ostale

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naš barometer

Če nam fotograf napravi takšno sliko, ki nam ni všeč, opravičujemo to običajno z dvema vzrokoma: ali da je fotograf slab, ali da nismo fotogenični. Tretjo možnost, da smo na sliki takšni, kakršni v resnici smo, pa radi izpustimo. Toda pri našem barometru ne, kajti tu ne obravnavamo fotogeničnih učinkov, temveč rezultate našega dela. Te pa registrira naš barometer takšne, kakršni so. In ravno to je njegov namen.

Konec avgusta je bilo stanje na barometru takšnole:

Najprej iskrena čestitka avtomobilistom! Svoja dva stolpca so potisnili do črte, ki je obeležena s »100,00% — december«. Torej so že izpolnili z letnim planom predvideno obveznost in pridno delajo še dalje, kar je vidno iz dodatnih odstotkov na koncu obeh stolpcev. Ta lep poslovni uspeh se pozna tudi pri stolpču fakturirane realizacije, saj so ga ravno avtomobili, skupno z ostalo proizvodnjo potisnili kar opazno preko črte »66,66% — avgust«, ki nam tokrat služi za merilo naše uspešnosti ob koncu avgusta. Kot vidimo, te črte ne dosega trije stolpči: skupna, finalizirana in odpremljena proizvodnja. V bistvu je

to enainista proizvodnja in sicer tista, ki jo merimo s tonami. In teh ton smo premalo proizvedli. Že v pregledu za julij smo ugotovili, da zaostajamo za cel mesec. V avgustu pa se je zaostanek celo rahlo povečal in bela lisa med črnimi stolpči in črto »66,66% — avgust« je že kar prevelika. Toda dopusti so v glavnem mimo in pričakovati je, da bodo naslednji meseci boljši. In tudi morajo biti, kajti podjetje (to pa smo mi vsi) rabi denar, še večjo moralno in poslovno obveznost za imamo do naših naročnikov.

Če pa črne stolpce pretvorimo v številke, dobimo naslednji pregled:

Finančna realizacija	%	%
— fakturirana	131,15+	80,40+
Blagovna proizvodnja		
— skupna	89,40	57,53
— finalizirana	87,49	54,96
— odpremljena	85,37	53,63
— avtomobili-finalizirani	151,21+	117,60+
— avtomobili-odpremljeni	165,14+	128,44+
Osebnih dohodki		
— izplačani	103,70	67,93

V predzadnjem številčnem stolpcu so navedeni odstotki izpolnjevanja kumulativnih dinamičnih planov, v zadnjem stolpcu

pa odstotki izpolnjevanja celoletnih planov. Dobre rezultate smo označili s plusi in to v predzadnjem stolpcu one odstotke, ki

so večji od 100, v zadnjem stolpcu pa one, ki so večji od 66,66%. Le pri osebnih dohodkih je kriterij ravno obraten.

Težko je razsoditi o vzrokih zaostajanja blagovne proizvodnje, ker je vzrokov in vplivov lahko mnogo. Tudi receptov za njihovo odstranjevanje ne dajemo na tem mestu. Po drugi strani pa naši pregledi omogočajo in nakazujejo, kje naj se ukrepa, razumljivo, pri nizkih rezultatih. V ta namen podajamo doseganje skupne proizvodnje tudi razčlenjeno po vrstah proizvodov. Konec avgusta izgleda pregled takole:

	%	%
Talni transport	72,14	47,04
Turbine	60,17	30,94
Črpalke	88,39	54,02
Žerjavi, reduktorji	114,30+	90,49+
Hidravlične stiskalnice	94,51	52,56
Cementarne	121,54+	94,65+
Strojni deli	63,93	41,74
Diesel motorji	75,32	36,61
Orodje	140,45+	92,70+
PE FI — skupaj	86,58	54,65
Jeklena litina	93,14	61,06
Siva litina	88,29	57,79
Specialna litina	123,37+	80,84+
Zvarjenci	80,34	52,61
Odkovki	101,88+	66,66+
PE PI — skupaj	89,60	58,69
Kisik in drugo	122,20+	79,86+
Podjetje — skupaj	89,40	57,53

Gornji pregledi so sestavljeni po istih kriterijih, kot prednji odčitki iz barometra. Ne glejmo toliko, kdo je boljši, temveč kako povečati nizke številke. Najnižje po vrstnem redu pa so pri finalnih izdelkih turbine. Diesel motorji, strojni deli, talni transport, hidravlične stiskalnice in črpalke, pri polfinalnih izdelkih pa zvarjenci, siva litina in jeklena litina.

Do konca leta so še štirje meseci in gornje številke se bodo prav gotovo tudi zadovoljujoče spreminjale.

V. N.

Pred novim letom

Naj kar takoj povemo, da ne mislimo novega šolskega leta. niti tistega, ki ga pišemo z veliko začetnico. Govora bo o novem poslovnem letu 1972, ki se nam dokaj hitro približuje. Le še oktober, november in december in že bo tu. Praznovali bomo petindvajsetletnico obstoja in delovanja Litostroja. In praznovanje bo mnogo prijetnejše, če bomo... Zato ne bomo govorili o praznovanju, temveč o drugih rečeh.

Vsako novo poslovno leto naj bi bilo boljše od minulega. S to željo pričakujemo tudi leto 1972. Toda tako kot druga leta, tudi to leto ne bo samorodno (kot gozdni sadeži), temveč je uresničitev naših želja predvsem odvisna od nas samih, od našega dela oziroma kako se bomo dela lotili. Predno pa spregovorimo o tem, pogledajmo, kakšne so sploh naše želje.

Če bi zbrali vse naše želje, navsvete in priporočila, bi jih bilo mnogo. Toda stvarna in dobronamerna bi lahko povzeli v naslednjem:

- primerni osebni dohodki,
- modernizacija podjetja.

Seveda se ta dva zgoščena pojma pojavljata v mnogih variantah, skoraj v tolikih, kolikor nas je zaposlenih. V brzojavnem stilu jih lahko nekaj navedemo: povečati osebne dohodke, osebni dohodki naj bodo taki kot v drugih podjetjih, ustvarjeni dohodek naj se pravilneje porazdeli med nas, težko delo je premalo cenjeno, umsko delo je premalo cenjeno, vse stare stroje in naprave je potrebno nadomestiti s sodobnejšimi, za raziskovanja dajemo premalo denarja, prav tako za izobraževanje, in za stanovanje dajemo premalo... Še in še bi lahko naštevali podobne stvari in to v milejši ali pa tudi še v ostrejši obliki, kot smo jih tu napisali oziroma prepisali iz raznih izjav naših sodelavcev in iz zapisnikov raznih sej in sestankov.

Nekatere gornje želje, navsveti in priporočila so nerodno izraženi, drugi si zopet nasprotujejo, odvisno od tega, kdo jih je podal. Toda to ni važno. Pomembnejše je to, da iz večine njih veje dobronamernost in želja, da bi se sodelavci dobro počutili.

Iz zgoraj navedenih želja, navsvetov in priporočil pa prav gotovo veje še neka druga skupna želja — pripravljenost sodelovati pri uresnitvi gornjih želja, navsvetov in priporočil.

In kdor svetuje, priporoča in razpravlja o problemih svojega podjetja, se prav gotovo počuti kot njegov član. Pripadnost k podjetju pa je pomembna lastnost članov delovne skupnosti, ki lahko mnogo doprinese k uresnitvi gornjih želja, navsvetov in priporočil.

Torej so naše želje — naši cilji, ki jih hočemo doseči.

Toda, ali imamo materialno osnovo in pogoje, da želje uresničimo oziroma cilje dosežemo? Ker poslujemo že petindvajseto leto, lahko brez pomisleka rečemo da!

Sedanji stroji in naprave, ljudje in naše znanje morajo predstavljati materialno osnovo in izhodišče za naše poslovanje. (Razumljivo, da potrebujemo tudi zadostna obratna sredstva.) In

karkoli od gornjega hočemo ali bomo hoteli izboljšati, povečati, spremeniti ali obnoviti, bomo potrebovali denar. Tega pa si lahko (zopet za denar) pri banki sposodimo, ali pa ga sami ustvarimo. In ker moramo izposojeni denar vrniti, je vedno pomembno predvsem to, koliko ga ustvarimo sami. Z lastnim denarjem potem svobodneje razpolagamo. Omogoča nam uresničitev marsikatero od zgoraj navedenih želja.

In še enega od pomembnih pogojev moramo omeniti — proizvodni program in naročila. Kot nam je znano, je naročil iz našega proizvodnega programa trenutno dovolj.

Tako. Mislimo, da smo našli vse, čeprav nekoliko neurejeno, kar je potrebno za uresničitev naših želja oziroma za doseg naših ciljev. Toda to ni že konec, temveč šele začetek. Te razdrobljene in raztresene ugotovitve je namreč potrebno vgraditi v celoto, v gospodarski načrt podjetja za leto 1972. V njem naj bodo vsebovane vse naše (stvarne) želje, ki pa morajo biti vsklajene z našimi obveznostmi in možnostmi. No, tudi to ne bo težko izdelati, kajti gospodarski načrt je dejansko delovni program, v katerega lahko zapišemo skromne ali visoke cilje, lažje ali težje obveznosti in naloge. Važnejše potem sledi, in sicer izpolnjevanje delovnega programa. Tu pa se potem srečamo s stvarnostjo, srečamo se z rezultati našega dela, želje se srečajo z možnostmi in stvarnostjo.

Nihče pa ne more trditi, da naši cilji niso uresničljivi. So. Zapišimo jih v naš delovni program, seznanimo z njimi vse sodelavce, upoštevajmo njihovo pripravljenost sodelovati, obnašajmo se in delajmo tako kot dobri gospodarji — in večji ustvarjeni dohodek nam bo omogočil uresničiti marsikatero našo željo. Torej je reševanje vseh naših problemov možno le z večjim dohodkom. Večji dohodek pa je možno ustvariti na mnogo načinov. Toda o tem kdaj drugič kaj več.

Že danes pa lahko poudarimo, da so zelo važne predpriprave na novo poslovno leto. Prav gotovo ne gredo neopazno mimo nas ukrepi, ki jih podvzemajo druga podjetja. Mnogo slišimo o raznih sanacijskih programih, o programih stabilizacije in podobno. O sanaciji (zdravljenju) pri nas sicer ni potrebno govoriti, saj ocenjujemo naš trenutni položaj kot dober. Toda zakaj ne bi bil še boljši! Nikoli pa ne bomo naredili preveč pri utrjevanju (stabilizaciji) našega položaja. To je vredno upoštevati pri sestavljanju gospodarskega načrta za leto 1972.

V. N.

Naš plan za leto 1972

(Nadaljevanje s 1. strani) načrtovane vrednosti sploh, da so lahko tudi večje ali manjše. In tudi razprava o planu jih lahko še spremeni.

Nikoli pa ne bomo mogli prezreti ekonomskega zakona in enostavne formule, da dobimo dohodek šele potem, ko od celotnega dohodka odštejemo vse stroške. In še od tako ugotovljenega dohodka moramo odbiti nekaj za pogodbene in zakonske obveznosti. Šele z ostankom lahko potem razpolagamo in odločimo, koliko bo šlo za osebne dohodke in ostale naše potrebe.

Dovolj je moralnih in drugačnih pridig. Oglejmo si rajši nekaj podatkov iz osnutka plana. Avtomobilska dejavnost nam v tem trenutku še ni poznana, zato jo takrat izpuščamo in v navedenih številkah ni zapopadana.

V letu 1972 želi podjetje proizvesti:

- 21 110 ton skupne proizvodnje, od tega
- 16 200 ton blagovne proizvodnje.

Za tolikšno proizvodnjo ter vključujoč še ostale usluge in storitve namerava podjetje ustvariti:

- 372 milijonov celotnega dohodka, od tega približno
- 139 milijonov dohodka, od tega zopet približno
- 97 milijonov za osebne dohodke in
- 21 milijonov dobička.

Navedeni obseg proizvodnje in finančne rrealizacije pa moramo doseči le s 3400 ali manj zaposlenimi. Če je manj ust pri hiši, ostane za ostale več. In še nekaj je zelo pomembno. V gornjem računu so predvideni substančni stroški v višini 266 milijonov. Predvsem teh ne smemo prekoračiti, kajti iz preteklosti vemo, da so ravno stroški tisti grešni kozel, ki bi ga morali odstreliti. V zvezi s stroški, ki bi sicer zahtevali posebno obravnavo, navedimo vsaj eno ugotovitev, da niti gram materiala ne dobimo zastoj v podjetje, da o delu brez plačila sploh ne govorimo. Torej vse stane in ni vseeno, kolikšni so ti stroški. Toda o tem kdaj drugič kaj več.

Za konec te naše informacije si oglejmo še sestavo naše blagovne proizvodnje, ki bo zanimiva predvsem za naše SOZD (samosvojne organizacije združenega dela) in posamezne specializirane oddelke. 16 200 ton blagovne proizvodnje je sestavljeno takole:

- 2 800 ton — talnih transportnih sredstev
- 2 500 ton — turbin
- 1 700 ton — črpalke
- 1 500 ton — žerjavov in reduktorjev
- 1 200 ton — hidravličnih stiskalnic
- 1 000 ton — strojnih delov
- 700 ton — diesel motorjev
- 500 ton — cementarn
- 100 ton — orodja

- 12 000 ton — SOZD FI — skupno
- 1 950 ton — jeklene litine
- 850 ton — sive litine
- 800 ton — specialne litine

- 3 600 ton — SOZD PI — skupno
- 600 ton — kisik

- 16 200 ton — podjetje — skupno

Da ne bi SOZD PI protestirala zaradi premajhnih načrtovanih količin, navedimo še hitro njene skupno proizvodnjo:

- 3 400 ton — jeklene litine
- 2 200 ton — sive litine
- 850 ton — specialne litine
- 4 500 ton — zvarjencev
- 300 ton — odkovkov

- 11 250 ton — SOZD PI — skupno

To pa so že spoštovanja vredne številke. Kljub temu, da so poznani že tudi nekateri drugi podatki iz osnutka plana, naj bo za prvo informacijo dovolj. In ko nas bodo predsedniki svetov SOZD poklicali na sestanek o obravnavi plana za leto 1972, bodo prijetno presenečeni, ker bomo mi o predlogu plana že marsikaj vedeli.

V. N.

Generalni direktor čestita nagrajencem

Financiranje stanovanjske gradnje

RAZDELITEV SREDSTEV ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO V LETU 1971

Na predlog kadrovskega sektorja je delavski svet podjetja na svoji seji dne 4. 6. 1971 sprejel in potrdil predlog za kreditiranje stanovanjske graditve v letu 1971. Vsa razpoložljiva sredstva v znesku 1.600.000 din se dodelijo upravičenim prosilcem za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, adaptacije in za nakup novih stanovanj. Kadrovskega sektorja je nato objavil dne 5. 6. 1971 razpis natečaja za pridobitev posojil. Natečaja se je udeležilo 118 prosilcev, od tega 66 graditeljev stanovanjskih hiš in 52 kupcev stanovanj. Sveti SOZD so na podlagi poročil kadrovskega sektorja o upravičenosti posameznih prosilcev in na podlagi dodeljene kvote posojil oziroma sklepov UOP, razdelili sredstva za stanovanjsko graditev posameznim prosilcem. Posojila je prejelo 53 graditeljev, neupoštevajoč manjši znesek nerazdeljenih sredstev v SSOZD — PA in razdelitev nerazdeljenih sredstev iz preteklega leta, ko so posamezniki odstopili od svoječasno dodeljenih posojil in jih je bilo potrebno znova razdeliti.

Pregled opravljene razdelitve sredstev po posameznih SSOZD je pokazal, da so organi upravljanja upoštevali pogoje splošnega akta in sklepe DSP in UOP glede izbire upravičenih prosilcev posojil in težnjo, da se v okviru omejenih sredstev razdelijo posojila tako, da ne bo prevelike drobljenosti sredstev oziroma da bo odobreno posojilo zadostovalo svojemu namenu. Še najbolj so bila sredstva razdeljena v SSOZD — GKS in sicer predvsem zato, ker je organ upravljanja v preteklem letu dal nekaterim graditeljem garancijo ali obljubo o dodelitvi dodatnega posojila v letošnjem letu. Nekateri posojilojemalci žal ne morejo tako koristiti posojila, ker se nimajo popolne dokumentacije; to so predvsem kupci stanovanj, ki jim ni uspelo skleniti kupoprodajnih pogodb, nekaj pa je takih graditeljev individualnih stanovanjskih hiš, ki še nimajo objektov pod streho.

Stanje gradnje stolpnice ob Gorazdovi ulici

Gradnja treh stanovanjskih stolpnice za potrebe članov naše delovne skupnosti, ki jih gradi SGP »Sava« z Jesenic ob Gorazdovi ulici od spomladi preteklega leta, je doslej precej napredovala. Prva stolpnica je že pod streho in pričakujemo, da se bodo prvi stanovalci vselili konec tega leta. Druga in tretja stolpnica sta zgrajeni do VII. nadstropja in bosta vseljivi poleti in v jeseni prihodnjega leta. Izvajalec del je imel zlasti pri gradnji prve stolpnice precej težav z nabavo materiala, predvsem železa in cementa, saj je moral naročiti cement od različnih dobaviteljev, kar je povzročilo slabšo kvaliteto nekaterih cementnih konstrukcij in je bilo treba opravljati sanacijo. Kupce bo gotovo zanimalo, kako je s podražitvijo stanovanj. Dokončnih podatkov še nimamo, pričakujemo pa, da bo fiksna cena za prvo stolpnico znana do konca meseca septembra, za preostali dve stolpnici pa šele mesec ali dva pred vselitvijo. Upoštevati je treba, da so šle cene gradbenega materiala zlasti v letošnjem letu zelo navzgor, verjetno pa se bodo precej dvignile tudi cene obrtniških storitev in bo SGP »Sava« uveljavljalo podražitev na podlagi 50. čl. temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov. Dejanski obračun bo pokazal, kakšne so razlike med kalkulirano in porabljeno količino ma-

Takšni sta bili naši stolpnici dne 9. 9. 1971

teriala oziroma med kalkuliranimi in dejanskimi stroški. Podražitev torej ne bo opravljena brez dejansko doseženih stroškov, o čemer vodi račun naš kontrolni organ, ki štiti interes kupcev.

vanjskega gospodarstva, zakon o programiranju in financiranju graditve stanovanj in zakon o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu. Izhajajoč iz navedenih treh dokumentov naj bi stanovanjska graditev v prihodnje potekala na osnovi dolgoročnih in srednjeročnih programov, ki bi jih pripravljala delovna organizacija in občinska skupščina. Delovna organizacija naj bi ostala povsem samostojna v programiranju stanovanjske graditve in v določanju višine sredstev. Določen naj bi bil le minimalni odstotek sredstev izločanja, zavezana pa naj bi bila, da prispeva del izločenih sredstev za vzajemni stanovanjski sklad. V osnutku zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj je določeno, da občina na svojem območju usmerja stanovanjsko graditev s programom za najmanj pet let naprej. Delovne organizacije izločajo v sklad skupne porabe sredstva za stanovanjsko graditev, za rekonstrukcijo ter za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu. Občinske skupščine, občinski sindikalni sveti in delovne organizacije morajo skleniti družbeni dogovor, da bodo del izločenih sredstev oročale pri poslovnih banki kot vezana sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve. Delovna organizacija bo iz sredstev, ki se vlagajo v sklad skupne porabe, odvajala del sredstev v sklad za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu

oziroma v vzajemni stanovanjski sklad, del sredstev pa v poslovne banke kot vezana sredstva na podlagi sklenjenega družbenega dogovora. Šele prosti del v sklad skupne porabe izločenih sredstev lahko porabi delovna organizacija za reševanje stanovanjskih problemov v skladu s svojim lastnim programom stanovanjske graditve. Sredstva stanovanjske enote Litostroj bi po tem zakonu lahko uporabili za novo gradnjo in rekonstrukcijo stanovanjskih hiš v družbeni lastnini. Namen že omenjenega vzajemnega stanovanjskega sklada pri občinski skupščini je zagotoviti delno nadomestitev stanarine določenim kategorijam uporabnikov stanovanj in omogočiti reševanje stanovanjskih problemov določenih kategorij občanov.

stanovanj v družbeni lastnini, za odplačevanje stanovanjskih posojil, za delno nadomestitev stanarine in za premeranje namenskega varčevanja za stanovanja. Najemna stanovanja naj bi v bodoče gradili za družine in občane z nižjimi dohodki, za mlade družine in za stare ljudi.

Na kratko smo nanizali le nekaj najpomembnejših določil, ki jih prinaša nova republiška zakonoda-

ja s področja stanovanjskega gospodarstva in o katerih bomo morali po sprejetju spregovoriti več in jih ustrezno prenesti in dopolniti z našim splošnim aktom o financiranju in gradnji stanovanj. Počakati bo treba tudi še podrobnejša navodila oziroma predpise republiškega sekretariata za urbanizem in občinske skupščine.

(K. M.)

Sklepi samoupravnih organov

Na 28. seji upravnega odbora z dne 9. 8. 1971 so člani med drugim obravnavali podatke o izpolnjevanju plana proizvodnje, fakturiranja in stroškov poslovanja za mesec julij 1971. kot osnove za določitev vrednosti točke.

UO je ugotovil, da je izpolnjevanje plana proizvodnje v zaostajanju ter da se kaže tendenca porasta stroškov, kar se neugodno odraža na vrednosti točke. Istočasno je ugotovljeno, da je proizvodnja ugodno materialno preskrbljena, kar naj bi v naslednjih mesecih ob dodatnih in že sprejetih ukrepih (plačilo nadurnega dela) zagotovilo boljšo izvršitev planskih obveznosti. Zato je UO določil povišane vrednosti točke v odnosu do računskih in sicer za SOZD PI — 3,91, SOZD FI — 3,92, SOZD PA — 4,02 ter sektorje 3,92 din.

UO je obravnaval značilnosti osnutka 7. samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in OD (za kovinsko in elektro industrijo ter obrtništvo) v luči poslovnih rezultatov podjetja.

Ugotovil je, da je dosedanja politika delitve dohodka in OD v podjetju v veliki meri skladna z merili po osnutku ter da sporazum ne bo terjal bistvenih sprememb v naši nagrajevalno-delitveni praksi. Zato je UO sklenil dati »osnutek sporazuma« v javno razpravo, skladno z določili »zakona o samoupravnem sporazumevanju« ter statuta podjetja s tem, da se spričo razmer (letni dopusti in pod.) zagotovi čim bolj množična in konstruktivna obravnava. V ta namen organizira UO tudi predhodni posvet s predstavniki SSOZD, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstvom podjetja.

Na predlog CTB se odobri:

- odpis 3,5-tonske dvoosne prikolice za traktor
- nabava 5 kom. varilnih transformatorjev »TD« ter namiznega vrtnega stroja tip MC-SB-8 za potrebe SOZD FI.

Odobri se udeležba dipl. ing.

Primoža Legata na mednarodnem livarskem kongresu v Düsseldorfu od 3. do 8. 10. 1971 v skladu s priporočilom tehničnega vodstva. UO je ugodil vlogi IO sindikata Litostroja za odobritev enodnevne izredne plačane dopusta za udeležence seminarja (po predloženem seznamu) za vodenje športne rekreacije v delovnih organizacijah, ki ga organizira komisija za šport pri IO v času od 17. do 18. 9. 1971 na Sorški planini.

Na 29. redni seji UO z dne 16. 8. 1971 so med drugim obravnavali

- poslovno poročilo za I. polletje 1971 ter ugotovili, da je poslovanje podjetja v tem obdobju dalo pozitiven efekt. Istočasno je UO ugotovil, da podatki iz poročila kažejo na nekatere značilnosti, kot so med drugim:
- zaostajanje blagovne proizvodnje za planirano, čeprav je leta po obsegu višja kot v enakem obdobju leta 1970.
- nižja fakturirana realizacija kot posledica zaostajanja v proizvodnji.
- porast nedokončane proizvodnje in zalog materiala.
- prehitvevanje stroškov proizvodnje in izplačila OD pred proizvodnimi rezultati.
- relativno povečanje stopnje čistega dohodka v naročilih.
- povečana vlaganja v obnovo in modernizacijo proizvodnih kapacitet.
- povišane terjatve do kupcev kot posledica splošne problematike nelikvidnosti gospodarstva.
- vedno ostrejša devizna situacija spričo družbenih restrikcij od uvoza, čemur se naše zahteve po uvozu niso sproti prilagajale.
- porast povečanega OD ob tem, da so hitreje in relativno več porasli OD za proizvodne delavce, kot odraz začrtane politike samoupravnih organov.

Obisk kitajske delegacije

Člani kitajske delegacije se rokujejo z našimi delavci

V torek, 7. 9. 1971 je naše podjetje obiskala 14-članska kitajska delegacija. Delegacijo so sestavljali ugledni politični, javni in poslovni delavci iz Pekinga in ostalih večjih mest. S predstavniki podjetja so si ogledali tovarno, kjer so se tudi prisrčno rokovali z našimi delavci. Po ogledu tovarne je goste iz daljne Kitajske generalni direktor zadržal na kosilu v naši delavski restavraciji. Gostje so pokazali izredno zanimanje za delovanje samoupravnih organov in družbenih organizacij ter za proizvodni program podjetja. V prijateljskem razgovoru sta obe strani ugotovili, da obstoje precejšnje realne možnosti za blagovno izmenjavo ter prodajo naših proizvodov, zlasti investicijske opreme za kitajsko tržišče. Velika država v razvoju, katere dimenzije si le težko predstavljamo, utrjuje v zadnjem času gospodarske stike z našo državo in predstavlja za Litostroj veliko, zanimivo, vendar še neobdelano tržišče. Videti je bilo, da so gostje zadovoljni in z dobrimi vtisi zapustili naše podjetje.

dipl. inž. Janez Stražišar

NEKATERI PROBLEMI PROIZVAJALCEV OPREME ZA PROCESNO INDUSTRIJO S POSEBNIM OZIROM NA OPREMO CEMENTARNE

Procesna industrija in oprema za cementarne

(Nadaljevanje)

Podobno metodo mrežnega planiranja je leta 1962 poenoteno osvojila ameriška armada in se imenuje PERT (Program Evaluation and Review Technique). To metodo so razvili strokovnjaki ameriške mornarice leta 1958 in so jo koristno uporabili pri raketnem projektu »Polaris«. Kmalu se je za bolj izpopolnjeno tehniko mrežnega planiranja začela zanimati tudi civilna industrija v Ameriki, nato v Angliji ter Evropi. Pri tem se je stremelo zlasti za skrajšanjem časa izvedbe določenega projekta in za istočasnim znižanjem lastnih stroškov.

Uporabnost mrežnega planiranja je danes vsestranska; uporabljajo jo vsa napredna podjetja tako za planiranje izvedbe projekta kot za planiranje vzdrževalnih del. V Ameriki so tako planirali celo predstave na Broadwayu.

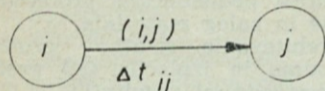
Ker se v našem podjetju z mrežnimi diagrami zaenkrat le redko srečujemo, bom na kratko razložil osnovne elemente mrežnega diagrama, ki jih bomo videli kasneje v mrežnem diagramu za projekt enostavne mlinice.

Osnovni elementi mrežnega diagrama:

Mrežni diagram je sestavljen iz »dejavnosti« in »dogodkov«. »Dejavnost« je pri tem definirana kot opravilo, ki zahteva določen čas in je prikazana v diagramu s puščico.

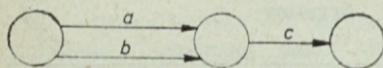
»Dogodek« pa je zaključek ali rezultat neke dejavnosti in je v diagramu prikazan s krogom, kjer se srečata dve ali več dejavnosti.

Dejavnost se odvija v splošnem med dvema dogodki n. pr. med dogodkom »i« (začetek ali start) in dogodkom »j« (zaključek), kot je razvidno iz slike 7.

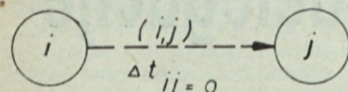

slika 7

Dogodke v mreži oštevilčimo od začetne točke »O« naprej, končni dogodek dobi številko »n«. Puščica mora biti usmerjena v smer časovnega poteka procesa, dejavnost pa ne sme potekati nazaj. Velja pravilo, da smeta biti dva dogodka povezana z eno samo dejavnostjo. Pri tem se lahko zgodi, da se dve ali več dejavnosti istočasno začnejo ali končajo. Ker je prikaz po sl. 8 nedopusten, se v takem primeru poslužimo takozvane »navidezne dejavnosti«, prikazane črtkano na sliki 9.

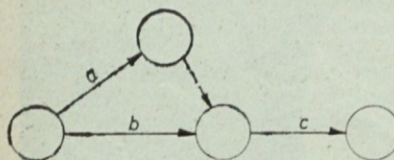

slika 8

slika 9

Z uporabo slike 9 izgleda pravilno narisana mreža iz slike 8, kot kaže slika 10.

slika 10

Iz slike 10 je razvidno, da sta dejavnosti »a« in »b« neodvisni, vendar morata biti obe zaključeni pred začetkom dejavnosti »c«. Položaj navidezne dejavnosti pri tem ni važen in je vseeno, ali jo postavimo pred stvarno dejavnostjo ali po njej.

Pri risanju mrežnih diagramov se moramo držati vsaj še naslednjih navodil:

— vsaka puščica simbolizira eno dejavnost, vsak krog en dogodek,

— vedeti moramo, da dolžina puščic in medsebojno sekanje nima nobenega vpliva na smisel diagrama,

— položaj kroga v diagramu nima smiselne povezave s časom dogajanja,

— vsaka puščica (dejavnost) mora izhajati iz enega kroga (začetni dogodek) in se končati v drugem (zaključni dogodek),

— v mrežnem diagramu ne smejo obstajati cikli; ne sme torej obstajati možnost, da bi izhajajoč iz nekega dogodka v smeri puščic ponovno prišli do istega dogodka,

— posamezne kroge je treba tako oštevilčiti, da dobi vsak dogodek svojo številko, pri čemer mora biti številka začetnega dogodka vedno manjša od številke končnega dogodka neke dejavnosti,

— dejavnosti označimo z »i«, »j«, torej številkami začetnega in končnega dogodka,

— čas, potreben za neko dejavnost, vpišemo v za celotni diagram veljavnih časovnih enotah (običajno dnevi ali tedni) direktno nad odgovarjajočo puščico.

To so le nekatere posebnosti, ki jih mora planer poznati pri risanju mrežnih diagramov. Kompletna razlaga tehnike mrežnega planiranja daleč presega obseg tega članka. V svetu je običaj, da podjetja in ustanove organizirajo posebne tečaje, na katerih se uslužbenci seznanjajo z uporabnostjo mrežnega planiranja.

Bistvene prednosti, ki jih prinaša tak način planiranja del na kompleksnih projektih, lahko povzamemo:

— vsa dela in dejavnosti, ki so potrebne za izvedbo projekta, so točno definirane,

— pri določanju časov za izvedbo posameznih del sodelujejo izkušeni predstavniki posameznih oddelkov; sumiranje časov da termin za dokončanje projekta,

— problematične dejavnosti ali dela, ki so lahko vzrok za kasnitev, lahko ugotovimo vnaprej in ustrezno ukrepamo,

— sodelovanje posameznih oddelkov v fazi načrtovanja mrežnega diagrama omogoča boljše medsebojne odnose v fazi izvedbe projekta,

— uporaba električnih računalnikov,

— možnost podrobnega opazovanja poteka izvajanja del na določenem projektu.

Mrežni diagram za enostavno mlinico.

Na sliki 11 je podan mrežni diagram za enostavno mlinico male zmogljivosti, ki je shematsko podana na sliki 3. Pri tem je predpostavljeno, da so deli opreme vzeti iz tipske proizvodnje.

Tabela z opisom dejavnosti k sliki 11

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l
Začetni dogodek	Končni dogodek	Dejavnost	Čas izvajanja	Zgodnji začetek	Kasni začetek	Zgodnji zaključek	Kasni zaključek	Totalna ohlapnost	Prosta ohlapnost	Kritične točke
i	j	i, j,	Δt_{ij}	$t_i^{(0)}$	$t_j^{(0)} - \Delta t_{ij}$	$t_i^{(0)} + \Delta t_{ij}$	$t_j^{(0)}$	$t_j^{(0)} - (t_i^{(0)} + \Delta t_{ij})$	$t_j^{(0)} - (t_i^{(0)} + \Delta t_{ij})$	$t_j^{(0)} - t_i^{(0)} + \Delta t_{ij}$
0	1	Osnutek projekta	4	0	0	4	4	0	0	+
1	2	Predračun gradbenih del	3	4	9	7	12	5	0	
1	3	Dimenzioniranje elementov opr.	4	4	4	8	8	0	0	+
2	4	Podatki za gradbenika	1	7	12	8	13	5	0	
2	5	Prednaročilo gradb. materiala	0	7	13	7	13	6	0	
3	6	Izdelava delovniške dokument.	4	8	16	12	20	8	0	
3	7	Naročilo delov. opreme	0	8	8	8	8	0	0	+
3	8	Podatki o elektroopremi in instrumentih	4	8	9	12	13	1	0	
4	11	Zemeljska dela — skladiščna hala in bunkerji	4	8	13	12	17	5	0	
4	12	Zemeljska dela — stavba mlinice	2	8	16	10	18	8	2	
5	11	Dobava gradbenega materiala — skl. hala in bunkerji	3	7	14	10	17	7	2	
5	12	Dobava gradbenega materiala — stavba mlinice	5	7	13	12	18	6	0	
6	13	Montažni načrt skl. hale in bunkerjev	0	12	21	12	21	9	4	
6	14	Montažni načrt — mlinica	0	12	20	12	20	8	8	
7	13	Dobava strojne opreme za skl. halo in bunkerje	8	8	13	16	21	5	0	
7	14	Dobava strojne opreme mlinice	12	8	8	20	20	0	0	+
8	9	Naročilo elektroopreme in instrumentov	0	12	13	12	13	1	0	
8	10	Izdelava stikalnih načrtov	4	12	19	16	23	7	0	
9	15	Dobava elektroopreme in instr.	10	12	13	22	23	1	1	
10	15	Predaja načrtov za kompletno elektroopremo	0	16	23	16	23	7	7	
11	13	Zaključek gradbenih del — skladiščna hala in bunkerji	4	12	17	16	21	5	0	
12	14	Zaključek gradbenih del mlin.	2	12	18	14	20	6	6	
13	15	Montaža opreme pri bunkerjih in skladiščni hali	2	16	21	18	23	5	5	
14	15	Montaža mlinice	3	20	20	23	23	0	0	+
15	16	Zaključek del na elektroopremi in instrumentih	3	23	23	26	26	0	0	+

Mariborčani dobili avto salon

Podjetje Jugokomercija, ki je prodajni zastopnik za naša vozila na štajerskem področju, je odprlo dne 10. 9. 1971 ob 11. uri v Mariboru na Tržaški cesti številka 48 Avto salon za Renaultova vozila.

Sam lokal ima približno 60 kvadratnih metrov površine, poleg je tudi manjše skladišče in pisarna. Kupci si sedaj lahko ogledajo in se tudi usedejo v razstavljena vozila; trenutno je naš proizvodni program zastopan z dvema tipoma — Renault 4 Export in Renault 12 Tl. Poleg nasvetov in informacij o nakupu novega vozila lahko dobite tudi

vse prospekte. Podjetje je prekrbelo večjo izbiro dodatne opreme za vsa Renaultova vozila, kar bo številne lastnike naših vozil iz mesta ob Dravi še posebej razveselilo, saj jim ne bo treba več hoditi po ta material v sosednjo Avstrijo.

Lokal je odprt vsak dan dopoldan od 8. ure do 12. ure in popoldan od 15. ure do 18. ure, v soboto pa od 8. ure do 12. ure. Lokacija salona je dobro izbrana, saj leži ob eni glavnih mestnih vpadnic, obiskovalcem pa je na voljo dovolj parkirnega prostora.

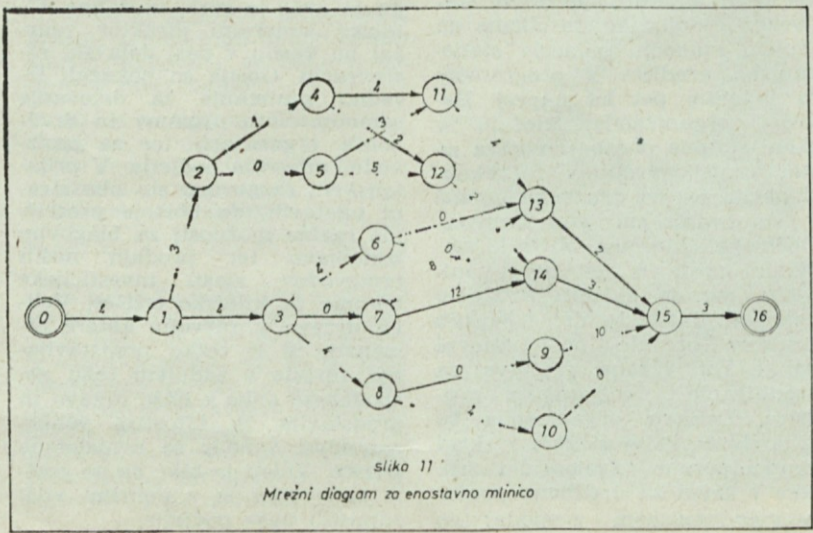
— IV.

Denar v mestih

Kdor se da ostriči v danski prestolnici, plača skoraj dvakrat več kot v Parizu ali v drugih evropskih glavnih mestih. V Londonu naj bi si dal popotnik kemično čistiti obleko, ker je tamkajšnja cena znatno pod evropskim povprečjem. Poslovni človek na poti kupi čokolado za otroke sorazmerno najceneje v New Yorku.

Riž sodi v Hongkongu k poglavitnim živilom domačega prebivalstva, vendar je znatno dražji kot v Evropi. Japonska družina, ki se vseli v moderno stanovanje s tremi sobami, kuhinjo in kopalnico, plača sedemkrat višjo najemnino kot na primer v Bruslju.

V Tokiu je stanarina najvišja, prebivalci Tokia plačajo tudi največ za živila. Glede cen za skrbno izbrana živila od jajc do banan se mesta zvrstijo takole: Tokio, Rim, Düsseldorf, New York, kjer je najemnina skoraj dvakrat višja kot v Parizu in malone trikrat višja kot v Rimu. Najcenejše cigarete se dobijo v Bogoti, glavnem mestu Kolumbije, v danski prestolnici pa so skoraj petnajstkrat dražje. Tajnica, ki govori vsaj en tuj jezik, zasluži v brazilskem vele mestu Sao Paulo petino več kot njena kolegica v Parizu ali Düsseldorfu oziroma tretjino več kot dekle z istimi kvalifikacijami v Londonu. V Rio de Janeiru zasluži avtomehanič tretjino manj kot v Rimu ali nad polovico manj kot v Københavnu, avtobusni vozniki pa so med evropskimi mesti najboljše plačani v Stockholmu in Ženevi.

slika 11
Mrežni diagram za enostavno mlinico

Zanima vas...

ODŠLI V AVGUSTU

MOJ
Zlatko Bubič, Savo Laništanin, Valentin Jesih, Muharem Krasniči, Predrag Marković, Ismet Delija, Miloš Knežević, Dragiša Samardžić.

MOs
Franc Rems, Jože Jelenc, Danilo Zelenkovič, Silvo Jelenc.

FI
Stane Pirnat, Franc Legan, Simo Čuje, Jože Pirc, Joco Micić, Janez Kozjak, Boris Melik, Ciril Sečnik, Hinko Krajačić, Branko Fink, Franc Krpič, Andrej Češarek, Brane Luznar, Jože Hren, Ivan Kozar, Jusuf Alagić, Ivan Rovšek, Lazo Savatović, Mladen Vidaković, Milivoj Nešić, Vladimir Majnik, Marjan Jaušovec, Vojin Popović, Jovan Popović, Franc Bizjak, Stipo Krolo, Roman Lesica, Srećko Petroša, Rado Veseleinič, Darko Vesel, Ivan Sagi.

PK
Miroslav Smeh, Asmin Brkič, Sefer Aliu, Ismet Beriša, Jože Mlinar, Josip Markovinovič, Alsad Hadjić, Emir Cerimović, Milan Jaupundjić.

PA
Jože Znidaršič, Albin Sivovec, Blaž Škerjanc, Jože Cegnar.

VET
Silvo Domislovič, Milan Donović, Jože Drobne, Anton Majer, Dragiša Stojmirovič, Dragan Stanković.

DR
Marija Svenšek, Marija Civašek, Marija Koželj, Jožefa Sadar, Bronislava Perša, Ladislav Vovk, Anica Einfalt, Zinka Hudournik, Veronika Puntar.

FRS
Ksenija Smid, Elizabeta Zivković, Stanka Sovinc, Jasna Finc.

ZSE
Dragica Zobovnik, Metka Kocjan, Ivan Zajc.

PTO
Jože Zore, Peter Hočevar.

TPD
Ing. Jože Potočar.

Odd. s.
Marija Kaurinovič.

PRB
Danica Ponikvar.

SK
Ing. Boris Gostiša.

Lint.
Rasto Bizjak.

Taj. d.
Jože Strukelj.

IC
Milan Keber.

PA
Ivko Kaparič.

PRIŠLI V AVGUSTU

Zaradi izpolnitve delovnih mest:

FI
Strugarji: Branko Brank, Božo Skvorc, Ivan Sagi, Zdravko Conar, Slavko Lešnjak, Franc Atelsek, Marjan Pavlič, Brane Anžur, Bojan Maček, Josip Coga, Lazo Subašič, vrtalci: Ivan Kikelj, Franc Povalej, Vinko Kamin, ostrilca: Franc Krpič, Jaka Kamnikar, strojni ključavničarji: Cveto Pučnik, Miro Herič, Dušan Mušič, Marjan Flis, Miroslav Oven, snazilka: Amalija Legan, rezkalec: Ivan Rihar, monterja: Ilija Stolič, Jože Sinkovec, ključavničar: Vojin Marič, brus. roč.: Ivan Zoran, Franc Koželj, električar: Marjan Trebše.

Moj
Cistilec ročni: Milivoje Uskovič, čist. roč.: Dragiša Samardžić, žerjavar: Nail Hodič, priprav. peska: Sadik Begović, priprav. peska: Mirko Vrbič, železokrivec: Predrag Marković.

MOs
Cistilca: Jože Strekalj, Miodrag Damjanović.

PK
Obl. varilec: Đuro Stanković, konstr. ključ.: Emin Cerimović, Dragoljub Samardžić, varilec: Peter Jurič.

VET
Ključavničar: Ciril Mihelčič, stroj. ključav.: Ciril Smolič, Milan Svetelj, Vladimir Bukovec, instalater: Anton Grm, cevna instalaterja: Brane Podpečan, Jože Vujičić, strojnik: Alojz Javernik, del. transportni: Dragan Stanković, pom. avtomehanik: Vid Jankovič.

PA
Pom. delavca: Ludvik Vidrih, Drago Blatnik, avtoelektričar: Franc Hlače.

PA
Avtomehaniki: Marjan Medic, Damir Tršan, Milan Zugič, vodja oddelka: Tomaž Stanič, del. pomožni: Rafael Fajfar, Ladislav Koman, Franc Jerše, del. na traku: Ciril Zaletelj, Jože Pirnat, carin. manipul.: Rastko Bizjak.

KS
Pripravniki: Leopold Skrbinšek, Ana Panjan, Janez Simčič, ing. Andrej Lipušček, Branko Tkalec, administrator:

Olga Kokol, servirki: Dragica Zobovnik, Metka Kocjan.

FRS
Referent: Marija Perušič, fakturista: Marija Dolinšek, Alojz Pekljar.

SK
Kontrolor: Savo Strmole, administrator: Armanda Pahor, snazilka: Marija Kaurinovič.

VET
Instalater: Jože Volavšek.

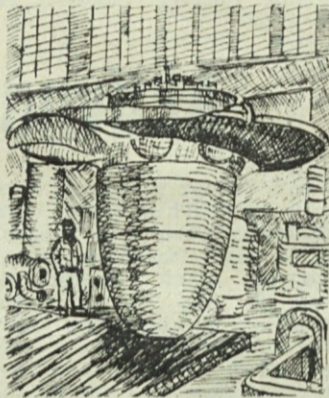
PRB
Konstrukter: ing. Ciril Godnjavec.

NB
Del. trans.: Tahir Malagić.

Taj. d.
Administrator: Marija Rupert.

Kom. s.
Del. trans.: Nikola Kušljevič.

DR
Kuh. delavka: Veronika Puntar.

POMOČ OB NESREČI

Ob hudi nesreči, ki je prizadela reško ladjedelnico »3. maj«, je bila v podjetju Litostroj žalna seja delavskega sveta. Delovnemu kolektivu reške ladjedelnice so poslali sožalno brzojavko, družinam smrtno ponesrečenih delavcev pa preko njihove sindikalne organizacije nakazali 15 tisoč dinarjev.

SPROSTITUTEV NA TRGU DELOVNE SILE V ZRN

Zvezni urad za delo v Zahodni Nemčiji javlja, da se je število brezposelnih dvignilo v avgustu za 2,7% na 145.800 oseb. S tem se je brezposelnost proti istemu mesecu lani povečala v juniju na +42,6%, v juliju na +44% in v avgustu na +46%. Stopnja brezposelnih je enako kot julija tudi avgusta znašala 0,7%. V primerjavi z drugimi državami, kot so to npr. ZDA, je ZRN še vedno v ugodnem položaju. Tudi glede povpraševanja po delovni sili se opaža popuščanje konjunktore. Število odprtih službenih mest se je zmanjšalo za 2,4% na 17.300 oseb. Povpraševanje po tuji delovni sili se je v avgustu proti istemu mesecu lanskega leta zmanjšalo za 67.700 oseb (37%).

Vir: Frankfurter Allgemeine

POPRAVEK

V članku »Zvestoba podjetju Litostroj v besedah in dejanju« je prišlo do neljube pomote. Modelnemu mizarju Jagru je ime Miroslav in ne Andrej. Opravičujemo se in prosimo za razumevanje.

JUBILEJ PROF. ING. ALBERTA STRUNE

Pred kratkim je naš dolgoletni strokovni sodelavec prof. ing. Albert Struna, dekan in profesor na strojniški fakulteti vseučilišča v Ljubljani, slavil sedemdesetletnico svojega plodnega življenja. O njegovem delu na splošno in posebnih zaslugah za našo tovarno bomo objavili daljši prispevek v prihodnji številki. To pot mu želimo samo izraziti naše iskrene čestitke v imenu vse naše delovne skupnosti in še posebej uredništva našega časopisa!

Konec maja je odšel v zaslužni pokoj Jože Pirc, skladiščnik v FI. Službo je nastopil dne 19. 9. 1960. V pokoji mu želimo mnogo sreče.

Dne 31. VIII. 1971 je odšel v pokoj obratovodja transportnega obrata Emil Vogrič. Pri nas se je zaposlil 24. aprila 1964. V pokoji mu želimo mnogo sončnih in srečnih dni.

Dne 9. 7. 1971 je odšel v pokoj Alojz Šere, žerjavovodja v livarni jeklene litine. V Litostroju se je zaposlil 17. IV. 1947. Našemu vestnemu sodelavcu želimo veliko srečnih dni.

Pred časom je odšel v pokoj Viktor Kos, modelni mizar, ki je bil zaposlen v obratu sive litine. K nam je prišel že 10. maja 1949. Nato je vseh 23 let požrtvovalno in predano delal v našem podjetju. Viktor Kos je v letu 1942 med prvimi stopil v vrste kičevskega partizanskega odreda, ki se je boril v Makedoniji, nakar se je še boril v prvi makedonsko-

kosovski brigadi, dlje časa pa je bil tudi med drugim kurir člana federacije Svetozarja Vukmanoviča-Tempa.

Viktor Kos ni bil samo vzoren delavec, ampak se je odlikoval tudi v sportu, saj je bil v preteklih letih večkrat republiški prvak v balinanju.

Njegovi sodelavci mu želimo v pokoji mnogo vedrih in sončnih dni.

Sončni dan v Fiesi

Tudi letos je sindikalna organizacija TZ Litostroj pod vodstvom predsednika Franca Jevnikarja organizirala ob obletnici ustanovitve tovarne izlet upokojencev v Fieso. Povabili so upokojence s soprogami. Prijavilo se jih je za tri avtobuse. Že pol ure pred odhodom, v soboto 4. septembra so prvi upokojenci čakali pred glavnim vhodom v tovarno. Kmalu so prispeli Transuristovski avtobusi, ki vozijo naše delavce na delo in z dela. Nekaj minut po tretji uri popoldne so avtobusi odpeljali zadovoljne, še nekoliko zadržane povabljenke na pot. Prvi odmor je bil v Senožečah, nato pa v Kopru v potniškem pristanišču. Malo pred mrakom so upokojenci prispeli v Fieso, kjer so takoj, še pred večerjo dobili razpored spalnic. Za to sta poskrbeli marljivi tovarišici Vida Anžinova in Sonja Mravljjetova. Pod vodstvom priljubljene Rozine so kuharice pripravile okusno večerjo, pa tudi v točilnici sta pridna točaja neustrudno stregla gostom. Nadvse so se naši ukokojenci razživeli, ko so se oglasili muzikanti pod vodstvom tov. Pegama mlajšega in katere je organiziral naš znani godbenik — Ante Burič, ki je skrbel, da so bili upokojenci veseli. Vendar ne smemo pozabiti, da tov. Pogačar, predsednik komisije »Skrb za človeka«, ni stal ob strani, ampak je ves čas skrbel, da so bili upokojenci z ženami postreženi tako, kot je bilo treba. Muzikanti — naj mi ne zamerijo, da jih tako imenujem, saj naš narod v svojem jeziku imenuje muzikante vse, ki jih s svojimi glasbili ali instrumenti — pa ne gospodarskimi — zabavajo in razsvetlujejo sivo vsakdanost — so s svojimi melodijami zadovoljili vsakega, pa naj je bil navdušen za stare, roman-

tične melodije ali za moderno glasbo. Naši upokojenci so se veselo vrteli ves čas in le posamezni so se počasi odpravljali spat, tako da je ob koncu muzike, okrog dveh zjutraj bilo še vedno najmanj tretjino neutrudnih plesalcev, ki so si želeli, da bi »muzikontarji« še in še godli. Vendar je tudi zanje prišel čas počitka, le nekaj vztrajnih upokojencev ali spremljevalcev je vztrajalo do zore, ki so jo dočakali na pomolu. Ob sončnem vzhodu so prvi od upokojencev že vstali in se pripravljali na sprehod po Piranu. Počasi so se prebujali še drugi in opoldne ni manjkalo nikogar. Nekateri so se tudi kopali, najbolj vneti že dopoldne, drugi pa po kosilu. Vse prehitro se je bližala ura odhoda, ki se je na veselje mnogih zavlekla iz objektivnih razlogov. Lahko rečemo, da ni bilo nikogar, ki bi bil nezadovoljen. Vsi bi najraje ostali še tu, seveda če bi se tudi čas ustavil in to zaradi zadovoljstva, ki so ga užili v zanje prekratnem času. K temu so s svojim delom poleg že omenjenih pripomogli tov. Jože Mihevc, ki že drugo leto uspešno upravlja počitniški dom v Fiesi, pa Anica iz menze in obe tovarišici Mariči iz Idrije.

Seveda je mnogo prispeval k uspelemu izletu Vinko Kožuh s svojimi sodelavci, saj je zbral prizadevno osebje počitniškega doma. Upamo, da se bomo prihodnje leto srečali in užili spet nekaj lepih uric ob spominih na delo pri rasti in razvoju tovarne. Upam, da se lahko na koncu v imenu vseh udeležencev zahvalim sindikatu, vodstvu tovarne in vsem uslužbencem počitniškega doma v Fiesi za prelepe ure, z željo, da se spet srečamo.

Preventivni ukrepi in napotki bolnikom s krčnimi žilami

Pisali smo že o nastanku in zdravljenju krčnih žil ali strokovno varic. Povedali smo, da je nastanek krčnih žil dedno pogojen in ne glede na te osebne lastnosti slehernega posameznega človeka imajo pri nastopanju krčnih žil svojo vlogo vse tiste okoliščine, zaradi katerih pride do zastoja krvnega obtoka v golenjih dovodnicah. Kot smo povedali, mednje sodijo: stoječi poklic, splošna telesna lenobnost, zastoj krvi v trebušni votlini zaradi dolgotrajne zapeke, nosečnost, zadržane podveze idr.

Potemtakem vsak član delovnega kolektiva, čigar narava poklica zahteva, da dalj časa stoji, ima možnosti in je potencialni kandidat, da zbolijo zaradi motenj krvnega obtoka v spodnjih okončinah. Zato je potrebno misliti na to možnost in ukrepati čimprej posebno pri tistih osebah, ki dalj časa stojijo in tudi pri tistih, katerih starši bolujejo za krčnimi žilami, ker so te skupine najbolj ogrožene. Torej bistveno je misliti na to bolezen takoj, ko se pojavijo znaki napetosti, stiskanja, teže, krčev in bolečin v mečih, čeprav ni nobenih vidnih znakov.

Preventivni ukrepi proti nastajanju in razvijanju krčnih žil bi bili naslednji:

a) zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenje športov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, po- in dobro izkoriščeni počitki, posebno v poklicih, ki terjajo daljšo stoji.

b) V nosečnosti so mehanski in hormonski vplivi pomembni vzrok za nastajanje krčnih žil, obremenitev spodnjih okončin je večja kot sicer, zato so možnosti za razvoj krčnih žil večje.

Vsaka nosečnost pomeni novo nevarnost od krčnih žil. Zato je ravno v nosečnosti nujno potreben zdrav način življenja, pravilna prehrana in zadostno telesno gibanje.

c) Pri vseh poklicih, pri katerih moramo dalj časa stati, posebej če gre za ženske, je potrebno, da se delajo razbremenilne vaje (hoja po prstih v odmorih, doma pa t. i. »vožnja s kolesom«). Na delovnem mestu pa je nujno potrebno nositi čevlje s srednje visoko peto.

d) V primerih, kjer gre za povečano telesno težo (idealna telesna teža ustreza številu centimetrov telesne višine nad 100: npr. če je oseba visoka 170 cm, je idealna teža 70 kg), je potrebno ukreniti vse, da bi shujšali. Uživati je treba čim več sadja in zelenjave, odpovedati se sladkorju in močnatim jedem (kruh, testenine) ter maščobam.

e) Pogostokrat so krčne žile kombinirane z drugimi deformacijami bodisi stopala ali goleni. Razumljivo je, da je takrat nujno potrebno nositi ortopedске vložke

za stopala in posvetovati se z ortopedom.

f) Vsaka oseba nad 25 letom starosti, ki ima subjektivne težave v spodnjih okončinah, se mora vsaj enkrat letno pregledati pri zdravniku.

g) Preventivno jemanje zdravil, ki vplivajo na drobno ožilje spodnjih okončin v smislu normaliziranja in utrjevanja žilne stene. Taka zdravila (ki jih predpiše zdravnik) so potrebna posebej osebam, ki imajo začetne težave, kot so občutki stiskanja, napetosti, teže in bolečin v spodnjih okončinah brez vidnih znakov razširjenja ven. Omenjena zdravila je potrebno jemati neprekinjeno vsaj 6 tednov v teku enega leta, v nasprotnem ne bomo dosegli zaželenega efekta.

Če gre za razvito bolezensko sliko varikoznega sindroma (razširjene vene, spremembe na koži goleni v obliki atrofije, spremembe v barvi kože, golenja razjeda zaradi motenj krvnega obtoka idr.), je nujno potrebno čimprej k zdravniku, ker je zdravljenje takih bolnikov dolgotrajno in se ne sme zgoditi, da nekateri bolniki v času zdravljenja obupajo ne zavedajoč se zelo hudih posledic, ki se lahko razvijajo. Posebno je važno poudariti, da je potrebno povijanje goleni z elastičnim kompresijskim povojem. Tega nam praktično pokaže zdravnik, zato da ne bi z nestrokovnim povijanjem še bolj zavrli krvnega obtoka. Kompresijski elastični povoj povijemo zjutraj, še predno vstanemo iz postelje in ne šele nekaj časa potem, ko so razširjene dovodnice že spet močno napolnjene s krvjo.

Elastične nogavice niso primerne in sicer zato, ker se z njimi ne more doseči enakomerna kompresija, ker lahko nogavica na nekaterih mestih popusti, tako da dosežemo celo nasproten efekt od zaželenega. Bolniki pogosto uporabljajo različne domače pripravke (arnika, hermelika idr.) za obkladke in izpiranje ter mazila z različnimi primesmi, po katerih se večkrat pojavljajo alergični pojavi. Ravno tako, popolnoma zgrešeno, pogosto uporabljajo razna mazila, ki vsebujejo kortikosteroide (hormoni

nadledvične žleze) in ki imajo negativen vpliv na zdravljenje golenje razjede. Pogosto ta zdravila kupujejo v lekarni brez recepta in brez posvetovanja z zdravnikom. Torej mazila kot so Hydrocycloin, Hydrocortison, Synalar, Locacorten, Ultralan idr. negativno vplivajo na golenjo razjedo, ker zavirajo zaraščanje rane. Prav tako je hudo zgrešeno, če bolnik po lastni presoji zdravi golenjo razjedo in kupuje različna mazila. Mora torej prihajati na ambulantne kontrole zaradi posveta, nadaljnega predpisovanja najprimernejših zdravil in vsakokratne obdelave golenje razjede.

Bolnik se mora zavedati, da golenja razjeda na okončini s prizadeto cirkulacijo ni enkratni pojav, ki ozdravljen ne terja nobene skrbi več. Nasprotno, cirkulacijske motnje ostanejo in do ponovitve razjede, tudi ob najmanjši poškodbi, vnetju ali podobnem še vedno lahko pride.

Dr. Ljubo Đorem

Poškodbe v juliju

V mesecu juliju smo imeli v našem podjetju 32 poškodb, od tega 8 na poti v službo in iz službe. V MO je bilo 8 poškodb, v PK 4, v FI 15, v VET 1 in v sektorjih 4 poškodbe.

Zaradi poškodb smo izgubili 717 delovnih dni, 152 v MO, 64 v PK, 407 v FI, 6 v VET in 88 delovnih dni v sektorjih.

Glavo sta si poškodovala 2 delavca, oči 8, prste rok 5, ostali del roke 7, noge pa si je poškodovalo 10 delavcev.

Največ poškodb je bilo v četrtek 11, sledijo torek s 7 poškodbami, ponedeljek in petek s 4 in sreda in sobota s 3 poškodbami.

V mesecu juliju smo imeli 2 poškodbi več kot v istem mesecu lani.

Poškodbe v avgustu

V mesecu avgustu smo imeli 43 poškodb, od tega 6 na poti v službo oziroma iz službe. V MO je bilo 16 poškodb, v PK 7, v FI 12, v VET 1 in v sektorjih 7 poškodb.

Zaradi poškodb smo izgubili 608 delovnih dni, 200 v MO, 92 v PK, 216 v FI, 1 v VET in 99 delovnih dni v sektorjih.

Glavo si je poškodoval 1 delavec, oči 11, prste rok 10, ostali del roke 9, noge pa si je poškodovalo 12 delavcev.

Največ poškodb je bilo v petek 11, sledijo torek z 10 poškodbami, ponedeljek s 7, sreda s 6, četrtek s 5 in sobota s 4 poškodbami.

V mesecu avgustu smo imeli 1 poškodbo manj kot v istem mesecu lani.

Kongres medicine dela

Od 20. do 24. septembra 1971 je bil v Ljubljani III. jugoslovanski kongres medicine dela. Zaradi izrednega pomena, ki ga ima v jugoslovanski industriji črna in barvna metalurgija, je glavna tema namenjena varstvu zdravja delavcev v črni in barvni metalurgiji. V okviru te teme so razpravljali tudi udeleženci iz sosednjih republik: o problemih črne in barvne metalurgije na

področju varstva pri delu, o nesrečah pri delu, o obolenjih zaradi dela v tej panogi industrije, o invalidnosti itd. Druga tema je obravnavala obolenje prebavil pri delavcih. Obdelava tega področja pomeni izredno zanimivo sodelovanje med internisti in medicinci dela.

Nekaj najbolj zanimivih prispevkov: rana na želodcu v zvezi s poklicem, črevesne bolezni v

zvezi s poklicem in zastrupitvami s svincem. Vpliv delovnega časa in prebavna obolenja.

V eni od sekcij so razpravljali o varstvu vajencev in poklicnem usmerjanju. Mladi ljudje, ki imajo zdravstvene okvare, si namreč večkrat izberejo napačen poklic, zato je poklicno usmerjanje toliko bolj potrebno. V okviru prostih tem so pripravili 30 referatov. V tej skupini so prebrali referate, ki so s svojo tematiko zanimivi, vendar jih zaradi izbora kongresa niso mogli uvrstiti v nobeno drugo temo. Mnogo so pisali o utrujenosti pri delu, vplivu ropota na zdravje delavcev, o delovanju radioaktivnih elementov na zdravje človeka, o zastrupitvah z živim srebrom, ogljikovim disulfidom, o vplivu dela na varikozni kompleks, o alkoholizmu na delovnem mestu, o poškodbah na delu ter o poškodbah na delu v prometu. Istočasno je bil na kongresu tudi občni zbor združenja toksikologov Jugoslavije ter občni zbor združenja za medicino dela SFRJ.

Za udeležence so pripravili strokovne ogledе v centre slovenske barvne in črne metalurgije: Ravne, Kidričevo, Idrijo in Jesenice.

Na kongresu je sodelovalo nad 700 udeležencev, in sicer zdravniki medicine dela, medicinske sestre, varnostni inženirji in tehniki, psihologi ter socialni delavci iz delovnih organizacij.

IZBRANE MISLI

- Mnogo denarja, mnogo skrbi.
- Latinski pregovor
- Reci enkrat, a dvakrat poslušaj.
- Rabelais
- Imej oči odprte, a usta zaprta.
- Smith
- Težka naloga je lažja od lahke — seveda, ko jo že opravimo.
- Le Corbusier
- Kadar nihče nima prav, imajo vsi prav.
- Ionesco
- Veliko srce je kot ocean, nikoli ne zmrzne.
- Berne
- Bolje je pretrpeti veliko krivico, kot storiti malo.
- Bon
- Če se duhovitež smeje svojim šalam, te izgube svojo vrednost.
- Schiller

Na cestah - nevarno!

Sedanji letni čas je zopet eden izmed takih, ki vpliva na spremembo prometnih razmer in na prometno varnost, od katere je sploh odvisno, koliko in kakšne nezgode bodo prizadevale ljudi na poti v službo, domov, po opravkih ali kamorkoli.

Prav v teh nezdolah je dnevno prizadetih v Sloveniji več kot 30 ljudi. Teh ta dan ni v službo, tudi naslednji dan jih ni, saj so potrebni skrbnega zdravljenja. Še več, povprečno skoraj za dva na dan ni več pomoči. Takšen je promet danes, pa ga je vsak dan več.

Ko tako razpravljamo o prometu in o varnosti človeka v njem, menimo, da ni brez pomena, če skušamo opozoriti vse, danes pa še posebno tiste, ki hodijo v službo peš ali se vozijo s kolesi, da je nevarnost prometnih nezgod mnogo večja, kot je to bilo pred nekaj leti. Res dve, tri leta ni veliko. Vendar pogled na naše ceste pove marsikaj. Samo od lani do letos se je povečalo število motornih vozil za toliko, kot jih je bilo vseh v Sloveniji leta 1958. In če smo že tedaj svarili pred nevarnostjo prometnih nesreč, toliko bolj so ta merila potrebna danes.

Rekli smo, da so se v tem času prometne razmere spremenile. Res je, spremenile so se. Poglejmo na primer: danes ni več lastnika avtomobila, ki bi zaradi neugodnih vremenskih razmer imel avtomobil lepo spravljen v garaži. Velika večina jih uporablja za potovanja v službo. Če to ne, pa po zasebnih opravkih izven službe. Skratka, avtomobil je v uporabi. Drugo. Veliko ljudi se v službo ne vozi več z avtobusi, ampak s kolesi. Saj vemo zakaj? Ceneje je. In tudi takih je veliko, ki se odpravljajo v službo peš. Tako smo prišli do tega, da so ceste mnogo bolj polne, v času

prometnih konic celo zatrpane z vozili, kolesarji in pešci.

Znano je, da se prav v času najhujše prometne gneče tudi vsem najbolj mudri. Mudi se pešcem, mudi se kolesarjem in prav tako avtomobilistom, kar pomeni, da mnogi v tej časovni stiski »pozabljajo« paziti na sebe ali še bolj pozabijo paziti na drugega. Prav zaradi tega so prometne nesreče ob času odhoda oz. prihoda ljudi na delo oz. z dela tako pogoste.

Tudi v največji časovni stiski si moramo najti toliko časa, da ne bomo storili nepremišljenega koraka tja, kjer nas bo skoraj zagotovo pobralo. Prometna nesreča je tako nepričakovana, nepredvidena dogodek, da zanjo zadostuje le trenutek raztresenosti, nepazljivosti ali karkoli, kar ni povezano s previdnim in s premišljenim ravnanjem na cesti. Danes naj velja naš nasvet prav tistim, ki jih je vsak dan na poti v službo največ — pešcem in kolesarjem. Že zaradi njihove varnosti je prav, da dosledno upoštevajo cestno prometne predpise. Pešci! Prečkajte cesto le preko označenih prehodov za pešce! Prečkajte jo v skupinah, ne stopite na prehod, ko so motorna vozila že blizu prehoda. Po cesti hodite po skrajni strani, če ni pločnikov samo po levi strani in ne vstric po dva, trije ali v gručah, saj veste, kako ozke so naše ceste in kaj se zato lahko zgodi.

Kolesarji! Uporabljajte skrajni desni del vozišča in ne vozite vzporedno. Imejte kolo vedno popolnoma tehnično v redu s popolno in predpisano opremo, zlasti naj bodo v redu zavore, odbojna stekla in luč.

To so le osnovni skromni napotki, ki jih upoštevajte, da vas bodo obvarovali pred usodno napako in prometno nezgodo.

Dne 31. avgusta 1971 je zapustil naše podjetje Metod Hrovat, vodja oddelka kadrovske operative. V Litostroju je bil od 16. V. 1952. Našega dolgoletnega zvestega sodelavca bomo zaradi dolgoletnih izkušenj pri njegovem delu prav gotovo zelo pogrešali, saj so tudi njegovi sodelavci ob slovesu poudarili, da je med nami malo ljudi, ki bi tako dobro poznali zahteve produkcije, tehnologijo

materiala in ljudi, kot jih je on. V Litostroju je bil doma in »dom«, za vsakogar je imel razumevanje, vsakomur je želel pomagati.

Ob slovesu samo še iskrena zahvala za ves trud, ki ga je pokazal za podjetje, za delo in uspehe.

Gornjim željam se pridružuje tudi uredništvo našega časopisa.

	ZASČITNA SNOV	KEMIČNI ELEMENT	MOŠKO IME	KOŽNA BOLEZEN	TOMO MARTE-LANC	PREKAP-NICA	ONDINA	LETNI ČAS
	GLOBINO-MER							
	KRAJ POD FRUŠKO GORO				(DOM) PLADENI			
	REŽISER ANTON	TROP ČEBEL SKUPEK APARATOV		ORGAN VIDA			ELEKTRO-MONTAŽA	
POSTEKLINA LOŠČ			LUDOLF VO STEVILO		AVT. OZ TURČIJE			LASTNINA
STREHA NAD OGNISČEM			PORTUGALSKA ŠALA		GOROVJE V AZIJI			JETNIŠKA HRANA (DOM)
NADAV		DEL LJUBLJANE VEZNIK					ZVAMKA TOMOS. AVT.	
UTRIPANJE			PREBIVALEC INKOVSKÉ DRŽAVE				DEL DNEVA	
TROPŠKA OVIJALKA			BOMBARNA VLAKNA OŠEDA IZ ŠNAKPEROVE DRAME				AVT. OZ. BENETK. POJAV NA VODI	
SESTAVIL: J. B.	TONA	PADEC VODE OZEK TRAK			ZORA		AVT. OZ. NEMČIJE	
	NADA		STEVNIK		TUJE IME			TEK
	PERNATA ŽIVAL				VZHODNA NEMCIJA		PLEVEL SMITH	
KAMNITA KRAJINA			RADIJSKI SPREJEMNIK				IT. SPOLNIK	ZLOG IZ SÖLMIZARCIJE
SAMOGLASNIKA		MEDMET	AVT. OZ. TAJSKE					
NEKDANJI OBRATNIK				SOGLASNIKA			IZRASTEK NA GLAVI	

HUMORESKA

Pantelejmon Korjagin:

Poslovnost

Umrl jim je ded, zato so sklenili, da bodo za pogrebce najeli avtobus. Eden izmed številnih sorodnikov je odšel v avtobusno podjetje, ker pogrebni zavod v tem mestu ni mogel oskrbeti prevoza tudi za pogrebce. V podjetju je torej poiskal glavnega in mu rekel:

»Odpeljali se bomo na pogreb, zato potrebujemo avtobus za dve do tri ure.«

»V redu. Napišite naročilnico in posebej še to, zakaj potrebujete avtobus.«

Možakar je torej napisal vse tako, kot so mu rekli.

Glavni je naročilnico prebral in nanjo napisal: »Dispečerju!«

In šel je možakar k dispečerju.

»Dobro,« je rekel dispečer, »tako bomo izračunali, koliko bo to stalo.«

Prišel je računati na glas: »Sedem ur po štiri rublje znesse 28 rubljev, ena ura priprave za vožnjo pa štiri rublje, skupaj torej 32 rubljev.«

»Oprostite,« se je vmešal možakar »toda jaz sem rekel in napisal, da potrebujemo avtobus samo za dve do tri ure.«

»Vem, vem, kako ne bi vedel, saj znam brati in tudi gluhi nisem. Slišal sem vse, kar ste rekli, a kaj, če se potem, ko vi že odidete, oglasi boljši naročnik za prevoz? Odbiti bomo morali naročilo. To bo, če dovolite, izguba. In to samo zato, ker smo vam naredili uslugo. Torej, zato se sploh ne bomo pogajali.«

Mož se torej ni več pogajal, a kdo bi se sploh pogajal v takih trenutkih življenja. Odšel je do blagajne, plačal, kakor so mu izračunali in dobil nakazilo za uporabo avtobusa.

... Pogrebni spreved še ni bil končan, ko je šofer avtobusa že začel nestrpnost pogledovati na uro in prigovarjati pogrebem naj pohitijo.

Pokojnikovi sorodniki so to vzeli za žalitev in zato niso prav nič pohiteli. Ko je počakal še nekaj minut, je šofer rekel:

»Vaš čas se je iztekel,« in se mirno odpeljal z avtobusom. Pozneje se je izkazalo, da mu je šel naročil, naj odbrenka dve uri in niti minute več.

»Toda, jaz sem plačal za ves dan,« se je nato naročnik v upravi avtobusnega podjetja razburjal.

»To je vaša stvar, ne naša,« so mu odgovorili ledeno.

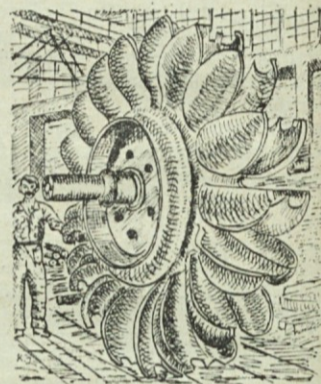
»Kako ste v tem primeru lahko bili tako grobi in netaktni?«

»Ej vidite, to je pa naša stvar,« so dejali možakarju v upravi avtobusnega podjetja v starodavnem mestu Buhari.

Tovariš Petelin je bil prepričan, da s takim ravnanjem koristi svojemu podjetju, kakor tudi seveda vsej državi...

Upajmo, da njegovi nadrejeni ne mislijo tako. Država ni ustanovljena samo zato, da bi kdo državljanom slačil kožo.

(E. L.)

Izbrane misli

Ženske so si izmislile ljubezen, a moški poroko in zvestobo.

Pascal

Večkrat smo smešni, pa zato nismo nič krivi.

Heine

Hodim in se izgubim, želim si tega, kar ne morem doseči, in do-sežem tisto, česar si ne želim.

Tagore

Maska pade, a človek ostane.

Mimicij

Oprostiti nekemu pomeni imeti veliko duševno moč.

Gandhi

Resnica se razodene samo tistemu, ki jo išče.

Lukrecij

Kar se poceni dobi, se navadno ne ceni.

Cervantes

Med mnogimi rešitvami, precej jih je bilo žal nepravilnih smo dobili tudi eno iz Vogošča-Reševalec nam je poslal tudi tole prijetno pisemce:

Dragi drugovi.

Radim u UNIS-u Vogošča, pa mi je do ruku došao vaš vrlo dobro uređivani list tj. vašeg kolektiva »LITOSTROJ«.

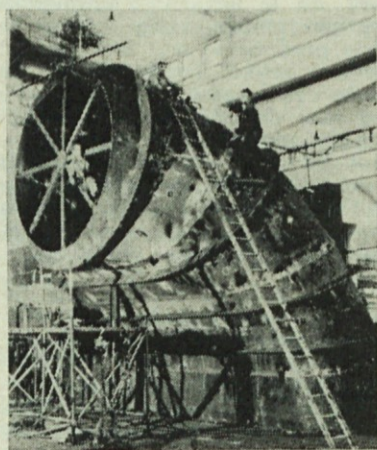
Iako nisam Slovenac, pokušao sam usput riješiti vašu križanku, pa što je ispalo evo šaljem vam da pogledate.

Mnogo vas pozdravlja,

Dokić Stjepan, Vogošča, M. Pijade br. 13.

Oj, ti zvita pločevina

Med iskanjem aktualnih novic po naših obratih smo v mehanski obdelavi našli spremenjen del njihove dejavnosti, ki po našem skromnem poznavanju tehnološkega procesa ne spada v njihov delokrog. V prvem trenutku smo bili pač mnenja, da je v pločevinarskih obratih iz določenih razlogov »zmanjkalo« prostora. Mimogrede smo še poprašali, kako jim delo kaj napreduje, pa so nas malce nezaušno in prezirljivo pogledali. Iz notranjosti sesalne cevi se nekdo od »pločevinarjev« (beri obdelovalcev) krepko oglasi: »Hudiča, že zopet je nekdo brez dela!« Ta nepričakovani, kratak in jednat dialog nas je spodbudil

k novemu vprašanju, češ kaj pa je narobe, da ste tako odrezavi. Odgovor ali bolje dialog je bil še krajši, ker nam je nekdo od skupine delavcev kar z »macolo« pokazal na odgovor, ki je bil očitno z nekoliko okorno roko napisan kar na pločevini — pod naslovom:

»Oj, ti zvita pločevina.«

Narisali načrte vse, zračunali količnice s pravilnikom preseženo v procentih čudnih, kam to gre?

Splanirano na tedne že, kaj v tednu že pokrito je, to stvarnik ve, terminc že ne, če tehnologi zraven še lebdé.

Brez dela tu ostali smo, ker polizdelkov ni bilo, da ne bi v FI prazno bilo, v pomoč smo šli v PI, srčno!

V mehanski, obdelovalci postali smo še sestavljalci, odlično šlo sestavljanje ves Orlovac in Trebinje.

Predolga tu, prekratka tam, nobene ni krivine vam po delu skontrolirane, vsaj »kriva« pločevina je!

Cevi gradili Tončka dva, Janez, Viktor, pa je ekipa vsa. Trudili se in znoj je vroč to vsem nam daje večjo moč.

Vihtimo kladiva, plamen žge, veseli smo uspeha, ker le gre. Že večkrat nam slabo je šlo, ker enotnosti premal' je blo.

Ker malo nas ostalo je, zgrabimo plan za te roge, začnimo vsi v vrsti bit, da nam in družbi bo v prid.

ABC

Edino kar pričakujemo od genija, je ljubezen do resnice.

Goethe

Vzrok, zakaj so nekateri ljudje nesrečni, je v tem, da nimajo časa se vprašati ali so, ali niso nesrečni.

Shaw

IZŽREBANI REŠEVALCI

Pri žrebanju rešitev nagradne križanke smo izžrebali naslednje reševalce:

1. nagrado dobi France Bolka, Šišenska c. 27/II, Ljubljana

2. nagrado dobi Kostja Dolinar, Trnovčeva 15, Ljubljana

3. nagrado dobi Vida Vidmar — VET

Izžrebani reševalci dobijo nagrade v uredništvu časopisa.

24
1947 LET 1971
LITOSTROJ

O B L E T N I C A

L I V A R A B

A T A K A N A

G E T V I D

O R A S R A M O T A

H O R E N O L O G

C I N I K I T S M R

O B D E L O V A L N I C A T O E

V A L J A N E C O K A R I N A B

A L A J A K E C R A N I C A

R E N K E E L A N T N A L O

N T I Ž P E T E A B L

A K E R M I L V A O R L U J

L A P O R E T E D A R T E M E

I B O S A N K A B I R O

T A C E M O L J I M A R E N D A

O R E L I E K O R A N R K

S A N I J K O L K E B E R

T N T D A R I L O R E S A

R Ž E N V E I L O K S E

O E R G A R A Ž A O R B

J R P A Z I N H O L A K U

S A V I N J A O B L A S T

I A K O Š V R A N E C

L E T O G I A C O M E L I

P O Č I T N I Š K I D O M